

A

1422

I

1965

FOTO:
NI.

MTA KÖNYVTÁRA

BUDAPEST

KÉZIRATTÁR

AKADÉMIAI LEVÉLTÁR

1915.

FOLYTATÁS

A m.kir.pénzverőhivatal
t. Igazgatóságának

Körmöczbánya

Hivatkozva a t.Igazgatóságnak 1898.január 21-én 119.sz.
a.kelt átiratára, szerencsém van fölkérni, hogy a Scharff bécsi vésnöktől
készített s Önöknél letétben levő éremverőtökkel - ugyanolyan nagyságban,
súlyban /372 gr./ és aranyvegyületben - u.n. Wahrmann-aranyérmet előállí-
tani méltóztassék.

Az érem előlapján, a babérfa melletti üres térbe, dombor-
nyomásban, ezuttal ez a felirat jön:

Borbély Lejosnak

MDCCCXCV.

Méltóztassék a betétet ezzel a szöveggel elkészíttetni
és belőle a végleges nyomás előtt, ólomlevonatban correctura-példányt be-
küldeni.

Az aranyérmen kívül, mint az előző alkalmakkor, most is
két ólomveretű érem készítendő, egy a M.Tud.Akadémia, egy a M.Nemzeti Mu-
zeum számára.

Viváló tisztelettel

főtitkár.

332

1915.

3

Kegyes Uram!

A m. t. Akadémia kitüntetett asszal, hogy iradalmi működésémért a Magyarországi postátársulatnak írtam.

Engedje meg Excellenciáns, hogy a kitüntetésért eskölési részével érjüm be, a jüktöndíjnak helyes öközet pedig a. m. 50 arnyakat vagyis 750 forintot megváltult hős katonáink számára illetékes helyére juttassam.

Kiváló tisztelettel

Excellenciáns

1915 május 11 én

Képz. Botgájs
Beryik Arpad

3
2
Ért. 1915. május 15.

331

1915.

2

v. 1

Nagy-méltóságú Elnök úr!

Kecyelmet kérem!

Megteperésel értesültem a közeli napokban arról, hogy a Magyar Tudományok Akadémia engem tekintet meg a nálam a kitüntetésről, mely szerint az ideig nagy jutalommal nekem ajánlott.

Síveszt mely kálámot és kívánom ezemet közölni Nagy-méltóságodnak s általa az Akadémia felé. Feljes mértékben érem s ritka kitüntetés becsét és értéket értéket; de én sem akarom is:

Köszönettel érem határozatára értem.

Az érem érem jutalom nagyobb, mint az érem. Amint a kért jutalommal a tudományok Akadémia megalkotott figyelmét, nem csak a rövid jövőm reménye. De érem elfogadásán is állandóan megmarad bennem az a kegyelmezés megajándékozás és tekintet, melyet Akadémia által kívánom megérteni s annak bízva iránt is, valamint Nagy-méltóságú Elnök úr boldogságát s utolsó fájómadorát is éremit megosztásból kívánom.

Kiskölköd, 1915. Május 10

mely tisztelettel

Lévay Sándor

Entl. 1915. majus 15.

330
1915.

Elismeréssel,

amelynek erejével fogva elismerem, hogy a Vitéz
pályátra benyújtott és "A Cephalaria genus mono-
grafiája" című "Phylogenia" jelű pályaművet
Mellóságos dr. Fröhlich Tódor egyet. ny. r. tanár úrtól,
mint a Magyar Tudományos Akadémia III. osztályának
titkáráról a mai napon köszönettel átvettem.

Budapest, 1915. évi május hó 11. én

Dr. Gabó István

Érk. 1915. május 14.

329
—
1915.

PAPIRKERESKEDEÉS
KÖ-ÉS KÖNYVNYOMDA

KÁROLYI GYÖRGY

KÖ ÉS KÖNYVNYOMDA
V. ARANYJÁNOS UTCZA 1.
A M.T. AKADEMIA BÉRHÁZÁBAN

BUDAPEST

V., DOROTTYA UTCZA 10

ALAPÍTOTT 1878

KAROLYI GYÖRGY

1915 május hó 14

A magy. Tudományos Akadémia
Feltutatói Gondnoki hivatalának

Budapestben

A jelöltögi kezeiről gondoskodni kívánok arra
könyvtári munkáim helyiségeim bérlet legalább a három következő
évre - vagyis míg jobbatól be kívánok szerezni 8000 koronától 6000
koronára lecsúszó bérletdíjaimat kifizetni. - Tekintve hogy a múlt
év Augusztus hó 10-én kezdve felismerésükkel felkötötten dolgoz-
tam és irásaimat nagy vesztességgel kellett befejeztem.

Esetleg f. évi Augusztus hó 1-én átmenetileg a már
lévő bérlet a helyiségekhez ha a bér 5000 koronára volna reduk-
álható

Az irásaim előre beérkezésétől hogy a Feltut.
Gondnoki hivatal megörökölt kérelmemet és irásaimat ajánla-
tomat postolással fogja a. Melyen keresztül Előretöltött előterjesz-
teni kérem hogy elhatározásáról engemet mihamarabb értesí-
teni kívánok.

Mindamelllett hogy az esetleges felmondásommal le-
ne kérték, ma már felmondom 1915 évi november 1-én a kért
helyiséget, a menyiben azonban 8 napon belül kéresemre és

/

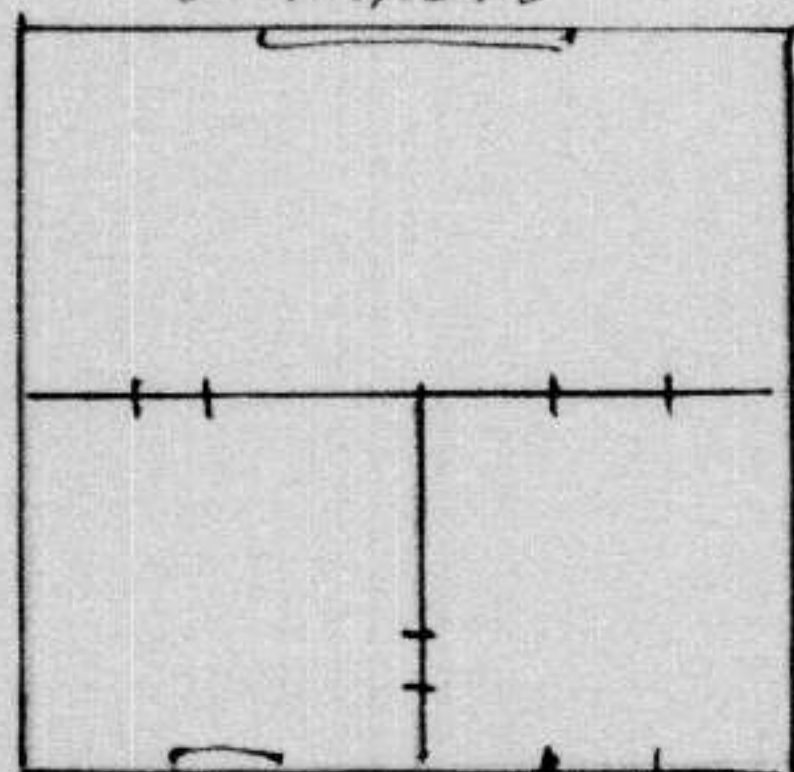
12

előterjesztem ajánlatomra kedves "választ kapnia" így
felmondásomat kérsz egyel visszavonom.

Írva értesítést mellette kérvél - hogy módomban
legyen az esetleges új helyiségek felvételét ideje korán elin-
tézni, mely kivételével maradjon

Károlyi György

az "átengedendő" helyiség, bejárati ar udvarról
dunapart

Ha van közel 100
□ méter, akkor a
nagyra megfelelne.
Az ar. beengedéshoz én
nem póthatok hozzá. Ez
az elnökség hatásköré-
be tartozik. Szély

Részemről elfogathatónak tartom.

Mélt. 1915. május 14.

Heurich
főtitkár.

2

Érk. 1915. május 14.

328

1915.

Leh. Tiingor Béla
monk

Budapest.

Utasílam, hogy az
«Athenaeum» című
Folyóirat ex libris,
Nyomára beérkezett
előfizetőket. Munkáim
Béniát júnak, a
Philosophiai Társaság
elnökének, elismervény
mellett fixepre kis is
kiadásai poratábor
számolói pl.

Budapest, 1915. 5/14.

Herény
József

327

1915.

MÉLTÓSÁGOS URAM!

A magyar Tudományos akadémia f. hó 7-én kelt ³⁰⁹-----
1915.
számu iratának birtokában hálás köszönetemnek adok kifejezést ama nagyértékű kitüntetésért a melyben a Magyar Tudományos Akadémia részesített midőn az illetékes Birálóbizottság javaslata alapján a Wahrmann jutalmat nekem ítélte oda.

Ebben a tényben a legilletékesebb helyről történt erkölcsi elismerését látom a hazai ipar terén kifejtett hosszú évi működésemnek; - ez egymagában is több mint valaha vártam vagy megérdemeltem volna!

A mi a Wahrmann díj anyagi részét illeti ugy arra kérem a Magyar Tudományos Akadémiát kegyeskedjék megengedni, hogy azt egyéb - alkalmas céljaira - ezennel felajánljam.

Emlék gyanánt különben nagy köszönettel fogadom a kiállításba helyezett aranyérmét - de természetesen csakis a 2000 kor. érték általam történő megtérítése ellenében.

Fogadja méltóságos uram kiváló tiszteletem kifejezését
Budapest, 1915. Május hó 12-én.

Méltóságos Uram

alázatos szolgája

Barbély Lajos

Méltóságos

Heinrich Gusztáv urnak
a magy.Tud.Akadémia Főtitkára stb.

Budapest.

Évk. 1915. május 14.

326

1915.

Mellettöcsém! /

A mellékelt naplóval
val a bizalmasított ke-
zével bízhatodom be-
nyújtom, hogy a
M. T. M. G. P. Bi-
zalmasgátok kiadásra
ajánlani méltóak-
ok.

A napló a M. T. M.
máskül "Első" című
időben kijelölésű.

Ehhez mindegyik
jegyzeteket is bízom

/

voltam esakötvi.

A napló kiadása
esetén a Fek. Bizott-
ság nagyra becsülte
intézkésainak meg-
felelő aljegyzetekkel
a napló többi részét
is elhárítam. Istermi-
reketten az előzők
is megfelelően át-
dolgoztam.

Hogy a mások-
tól az eredetiek öne-
létessen hasonlítanak,
az eredetiek az esk.
könyvtárban helyes-
tessé lettek.

Munkházaq Milti-
ságodnake nagyra-
coulj földmúlásiba
ajánlva egyike
Miltiságodnake

személy szerzője

Wallentörnyi László,
főjegyző. Árnas.

Rimaszombat.

Évk. 1915. május 12.

321

1915.

Kiadatik a'das y Antal
C. tag u'mak, a Jörkénéki
Privatban, előadó'ának.
Budapest, 1915. május 12.

Hogwiczky
főtitkár

2

Am: 40

Vezeték száma:

3

15 MAJ 11

Felvette
napszaka

TÁVIRAT.

= nagymeltesagu berzeviczy
albert urnak belsoe titkos
tanacsos a magyar tudomanyos
akademia elnoeke budapest
akademia utc 2=

Távirdahivatal: BUDAPEST 42.

Hivatalos megjegyzések:

Továbbította:

vezeteken	hó és nap	óra, perc	napszaka

szó	jegy	dijszó	hó és nap	óra	perc	napszaka
ss wien burg	167	65	10/5	2	n	

oe csaszari es apostoli kiralyi felsege elenk megelegedessel fogadta a magyar tudomanyos akademia által hetvenoetodik unnepeles kozgyuelese alkalmabol eloeterjesztett hodoletot s a reszere valamint vitez seregei reszere kiefejezett jokivanatokat s az akadianak a kiralylyal es nemzettel valo egyuetterzese ezen nyilvánitasaert legkegyelmesebben szives koeszoenetet kueldeni meltoztatik = Legfelsobb parancsra daruvary +

A ezim előtt levő rövidítések magyarázata:

- = D = Sürgős.
- = PC = Távirati vételjelentés.
- = XPT = Küldöncz fizetve távirati értesítéssel.
- = J = Nappal kézbesítendő.
- = RPx = Válasz fizetve x szóért.
- = PCD = Sürgős távirati vételjelentés.
- = TR = Távirtdán átveendő.
- = RPDx = Sürgős válasz fizetve x szóért.
- = PCP = Vételjelentés postán.
- = GP = Postán átveendő.
- = RPxRXP = Válasz fizetve x szóért fizetett küldönczszel.
- = PS = Utánküldendő.
- = GPR = Postán átveendő ajánlva.
- = TC = Összeolvasandó.
- = PR = Postán ajánlva.
- = TMx = x cím.
- = KP = Küldöncz fizetve.
- = RO = Nyitva kézbesítendő.
- = MP = Saját kézhez kézbesítendő.

Handwritten notes and stamps, including 'Handwritten' and 'Re.'

A kézbesítő osztály bályegyzőjének

Post Könyvtára és Távirati Hivatal

1918. I. nov. 11. 500

2

2

Erth. majus. H.

320

1915

1

2

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA.

307. szám.

318
Kagyságos Sigmund Elek úrnak

1915.

Hivatalból.

Portómentes.

Elismervény

450. k. az az négyes az átvonkoronárod
mely ügyet mialulirottak az
1915. év. első felére esedékes rendkívüli
Aranyévi pótlékok személyenként
50 koronát Nagyságos János Király
yandnak uttal manayon közzé-
vettet átvethünk

Bpest 1915. 7. 7. é. in

Gulyás István	- - - -	50 kor
Pecor István	- - - -	50 kor
Mirily István	- - - -	50 kor
Esima János helyett Mirily István	- - - -	50 kor
Rieger Péter	- - - -	50 kor
Hejcsán József	- - - -	50 kor
Kell István	- - - -	50 kor
Inokán János	- - - -	50 kor
beni József	- - - -	50 kor

318
—
1915.

Elismervény.

A Levay-pályázatra beadott „Görög nyelv, beszéd és irodalom”, az való „jellegű” pályaművet a bírálóktól kivánt javítások és pótlások végett a M. Tud. Akadémiák főtitkári hivatalától átvettém.

Budapest, 1915. máj. 10.

Dr. Révész Sándor

Érk. 1915. május 10.

317
1915.

Nagytekintetű Magyar Tudományos Akadémia!

Alulírott arral a kéressel járulok a Nagytekintetű Akadémia elé,
kegyeskedjék egyetemes nagy tekintélyével
Gyöni (Achim) Géza, Lengyel merőkön, táborház mellett című
verskötetét szerzőjével együtt kegyes pártfogásába venni
s a mű terjedését a lehetőség s bölcs belátása szerint
előmordítani, hogy — illusztris kiadója, az Országos Hlad-
segélyező Bizottság felhívásának szavaival élve — ez a
Przemyslben missziót teljesítő kötet itthon is lelkesítő
s jótékony munkát végeztesen.

Magánjellegű kérésemet kegyes jóindulatába
ajánlva maradok mély tisztelettel

a Nagytekintetű Magyar Tudományos Akadémiának

alázatos szolgája

Szolár Ferenc
a budapesti faszori (ev.) főgimn. tanára,
Gyöni Géza régi barátja, sógora.

Budapest, 1915. május 3-án.

Érk. 1915. május 10.

$\frac{376}{1915}$

Nagymelóságya Ernő k. r.

Tisztelettel veszem a kivacatos meghívót a Magyar Tudományos Akadémiának május 4. és 9-ig kitűzött évi rendes közgyűlésére.

Mertjögemes, ha annak kötelességemben állás és minden vérszere rendszeren megjelenni képes nem vagyok többé, a következőkben adom elő.

93-ik életéves vagyok már. Értésem a mostani laborus viszonyok miatt is, — edzett természetem miatt, — és az ugyan nem vagyok: de ki vagyok már a kötelező társaságban. Fárni a sebzásban sem tudok már tovább. Széles lélek — be nem magyarkodással fanyagot. — Az utolsó magamban kimerésről pedig so sem lehet.

Ily körülmények közt előre tisztelettel engedelmességek, ha nem vagyok és nem lehetek képesek kötelességem teljesítésére többé, mint a méltóság kívánom, és teljesítési tartsuk kötelességemnek ismerem el.

Budapest 1915 május 2-án.

Nagymelóságya Ernő k. r.
mely tisztelettel

Galgóczy Károly

Nagymelóságya Ferenc k. r.
Albani úton a Magyar Tudományos Akadémia Előadótestületében, mely tisztelettel

Évk. 1915. május 5.

(utólagos iktálás máj. 10.)

315
1915.

A SÁROSPATAKI REF. FŐISKOLA KÖZIGAZGATÓI HIVATALA.

428 szám.
1914-15.

A Magyar Tudományos Akadémiai tekintetes titkári
hivatalának

B u d a p e s t.

Miután az iskolai évet valamivel előbb fejezzük be, az iránt ke-
resem meg a t. titkári hivatalt, hogy főiskolánk részére a 15. drb. es. és
kir. aranyat mielőbb megküldeni kegyeskedjék, hogy azokat a Kazinczy ün-
nepélyen Széphalmon kioszthassuk.

Tiszteltem kifejezése mellett vagyok

Sárospatak 1915. Május hó 7.

Dr. Szabó Sándor
közigazgató.

Érte. 1915. május 10.

314

1915.

532
1915

A SÁROSPATAKI MAGY. KIR. ÁLLAMI ELEMI NÉPISKOLAI TANÍTÓKÉPZŐ-INTÉZET.

Méltóságos Főtisztás Úr!

Mély tisztelettel kérem, hogy az eddig szokásos
Kazinczy-pályadíjat, 5 M. cs. és 100. aranyat a sárospataki
m. kir. állami tanítóképző-intézet részére kiutaltatni
kegyesen méltóztassék.

A felyi iskolai évre tanári Kaszinczy a következő
pályatételt tűzte ki:

„Kazinczy és Versegby viszonya”.

A múlt évben, Széphalmon megtartott Kazinczy-
ünnepélyről a mellékelt „Értesítő” ad tájékoztatást.

Mély tisztelettel maradtam

Méltóságos Főtisztás Úr

Sárospatak, 1915. május 9.

aláíratos szolgálója

Hodossy Béla
igazgató.

Érték. 1915. május 10.

313

1915.

Birálat

Ghetie János magyar-román kötéseinél.

Ghetie János magyar-román és román-magyar kötése 1896-ban és 1906-ban jelent meg kisebb terjedelmű iskolai kötet formájában. Most tetemesen ki akarja bővíteni és mutatványul a román rész B-kezdetű távait mellékelni kéziratban. En kívülül a magyar kötetet vizsgáltam meg s e tekintetben a köteteknek egy igen nagy hibájára kell rámutatnom: a szerző miután a két kötetben végig nagyra van sokatlan, sőt hibás magyar kifejezést használ, s így kétségtelen, hogy — bár külföldben elég jól bírja a magyar nyelvvel — irodalmi nyelvünk közhatalát nem ismeri úgy, ahogy kellene. Ezt bizonyítják a köv. találatokra jegyzett adatok (a kéziratban benyújtott mutatvány e tekintetben nem mutat változást):

Bacsis: boraváló, borpénz.

Bale: nyál ..., pökebelelem.

Balet: pintánc, ballet.

Balerina: pintáncosnő, balettáncosnő.

Balsamic: balsamszerű, enyhítő, enyhesztő.

Bálti: kurok, rekenyő [es egészen más].

Banal: zsaránd; közönséges, útkélti. [Ballagi német kötetében van: „Banal: t. (a. m. zwangmässig) zsaránd“.]

Bancnota: bankjegy, banklevél...
Bandajist: szarkóka, köthetőség.
Bărbătoac: fatás.
Barberesc: barbárai. Belgian: belgiai, Bizantin: bizantinusi.
Barbizon: ... csikpárna. — Barlaboiu: raponk [ch. raponc].
Serviciu barometric: légsúlymérő hivatal, meteorológiai intézet.
Barză: gölya, cséreg, csó, gagó.
Bășicuța: köpös, köpörselet; ugyanígy blándá, trubulita.
Bigot: vakkító, vakajtatás, ... imáncsi!
Birocrat: tolkós; birocratie: irodauraadás.
Bivnac: éjjeli őrszak.
Blehaesc: csahol, cséheg.
Boiangiu: festő, festés.
Bontas: zendülő, zerebonár!
Boudre: kontyomfitty.
Bortesc: kiváj, üregit.
Broderie: himvarrás, himceset [himzés helyett].
Brom: büxeny. Jod: iblang, ibla, jód!
Broscoiu: varrós béka [?]. Brotac: levélbéka, lombász.
Bruma: dér, mara, zúzmará.
Bubos: himlős, köpöcsös.
Bufet: csemesetár. +
Buiguesc: félrebesél, ... képrelősködik.

Más betűkből:

Acetil: ecetöly (ecetsav gyökere)!"
Cioraesc: bicsakol, rossz bicsokkal vág, csarszol.
Druscă: nászleány, nászoló leány, szileány, nyoszolóány [igz].
Obelisc: ~~sz~~ disszlobor.
Pendul: inga, lógony!
2 Lamar: vaknyereg, tehernyereg.
1 Rapace: dú..., dúvágyó!
Sema: külme!
Telur: irány [!], telurium.
Gărgăun: kepély, képrelgés, konoklat, makranc.

Teravä: foktér, lejtők, terüfok! — A magyar-román részben: foktér, fokterü és nyugtér!

Uniform: egyed.

Vinos: boros, borvas, borgaxdag! — Itb. stb.

A magyar-román részben:

Dombor: convexitate. [Domborúság nincs.]

Jacany: circoniu. Jacanyla: circon.

Tblany: iod. Logony: pendul.

Durrsau: acid explosiv.

Lebkö: meteor. Lebras: fer meteoric. Leblan: meteorologic.

Fajvirág: slobonog. — Jelv: semn, simbol.

Nyugév: an de concediu. Nyugtjel: pauza. Nyugtan: statica. Ity nyugóra, nyugpénz, nyugtér stb.

Védhad: garnison. Ity védlel, védok, védörs, védtsegély, védker stb.

"Terü: 1. aric, .. teren, 2. v. Terer".

"Nyozolya, nyozolyó: pat, talam, crabat."

Néha a fordítás helytelen, mert a magyar s a román szó nem fõdi egymást. Pl. Boa: prím, "Bot: orr, ormány; orj (disznó)". [A disznó orja nem orr.] "Bebenel: tavaszi kankalin, kököresin (Corydalis)". [Ez három különbözõ növény: melyik felel meg a román címsónak.] "Broaxba: repcefõ, kápostafõ." [?] "Budie: hordócska, tárna, putton." Itb.

Nagyon kívánatos volna, ha a tartalmasabb román-m. és magyar-r. szótár elkészülhetne, de a pályázó munka keretje nézetem szerint erre csak oly föltétellel kaphatna megbízást, hogy olyan szerkesztõtársat venne maga mellé, aki jobban ismeri mai iradalmi nyelvünket.

Budapest 1915. ápr. 28.

Simonji László

Érk. 1915. május 10.

Bírálókat
Ghetie román költéséről,

312

1915.

BELÜGYI
ÁLLAMTITKÁR

Budapest, 1915. évi május hó 5.-én

Kegyelmes Uram!

Betegségem miatt hosszabb időt délvidéken töltöttem és így csak visszatértemkor, a napokban kaptam kézhez Nagyméltóságodnak márc. hó 22.-én 189 szám alatt hozzám intézett megtisztelő levelét.-

Biztosíthatom Nagyméltóságodat, hogy Högyes Endre áldásos működésének tudományos értékét és eredményeit magam is közvetlenül jól ismerem és igen nagyra becsülöm.- Ez a nagyérdemű tudós azok közé emelkedett, akik az egész művelt világ előtt dicsőséget szereztek a magyar névnek és így kétség sem férhet hozzá, hogy a székesfővárosnak méltó büszkesége lesz, ha az ő maradandó neve díszíti egyik utcáját.-

A nagyjaink iránt köteles kegyelet és elismerés adójának ilyen módon való lerovására azonban - a mai nehéz idő nem egészen alkalmas. Épen azért kellett

-/-

alkalmasabb időre halasztanunk több rendbeli olyan javaslatok érdemleges tárgyalását, amelyek más közéleti kitünőségek nevének hasonló módon való megörökítését célozták.

A Közmunkatanács, amidőn ily kérdéssel utoljára foglalkozott - t.i.: a Vilmos Császár ut és Berlin-tér elnevezése alkalmából, - éppen ezen elnevezés súlyának fokozása végett mintegy elvi határozatként ki is mondta, hogy egyelőre a háboru folyamán utcanév elnevezéseket érdemlegesen tárgyalni nem kíván. A helyzet arra kényszerít, hogy Sugár K. Márton indítványával is várjunk addig, amig annak tárgyalására a körülmények megadják a megfelelő keretet.-

Mihelyt ez bekövetkezik, a legnagyobb készséggel követek el mindent, az előttem is igen rokonszenves eszme megvalósítása érdekében már csak azért is, mert mint Högyes Endrének volt személyes jó ismerőse és még életében igaz tisztelője fokozott mértékben érzem emlé-

-/-

-/-

ke iránt tartozó kötelességemet.-

Fogadja Nagyméltóságod nagyrabecsülésem
és őszinte tiszteletem nyilvánítását:

J. Némethy Rácz

ja-
eti
ét
ljári
tér
nak
on-
vezé.
ar-
vár.
egad-
ség-
nves
rt
még
emlé-

Érk. 1915. május 8.

311

1915.

Nagyságos Uram !

A Magy.Tud.Akadémia f.évi május 5-én tartott nagygyűlésében az 1912-1915.évre szóló Wahrmann-jutalmat, mely ez-
uttal az ipar terén szerzett érdemek jutalmazására volt kitűzve,
Nagyságodnak ítélte oda.

Midőn erről őszinte örömmel értesíteni szoren-
csém van, s a jutalom odaitéléséről szóló nagygyűlési jelentést ide-
csatoltan megküldöm, egyuttal a Wahrmann-alapítvány ügyrendi szabály-
zata értelmében fölkérem, méltóztassék mielőbb értesíteni, hogy a
kétezer /2000/ korona jutalmat készpénzben vagy pedig egyenértékű
aranyérem /Wahrmann Mór-érem/ képében óhajtja-e Nagyságod fölvenni.

Budapest, 1915. május 7.

Kiváló tisztelettel

főtitkár.

Nagyságos

Borbély Lajos

ny. vezérigazgató urnak

Budapest

309

1915.

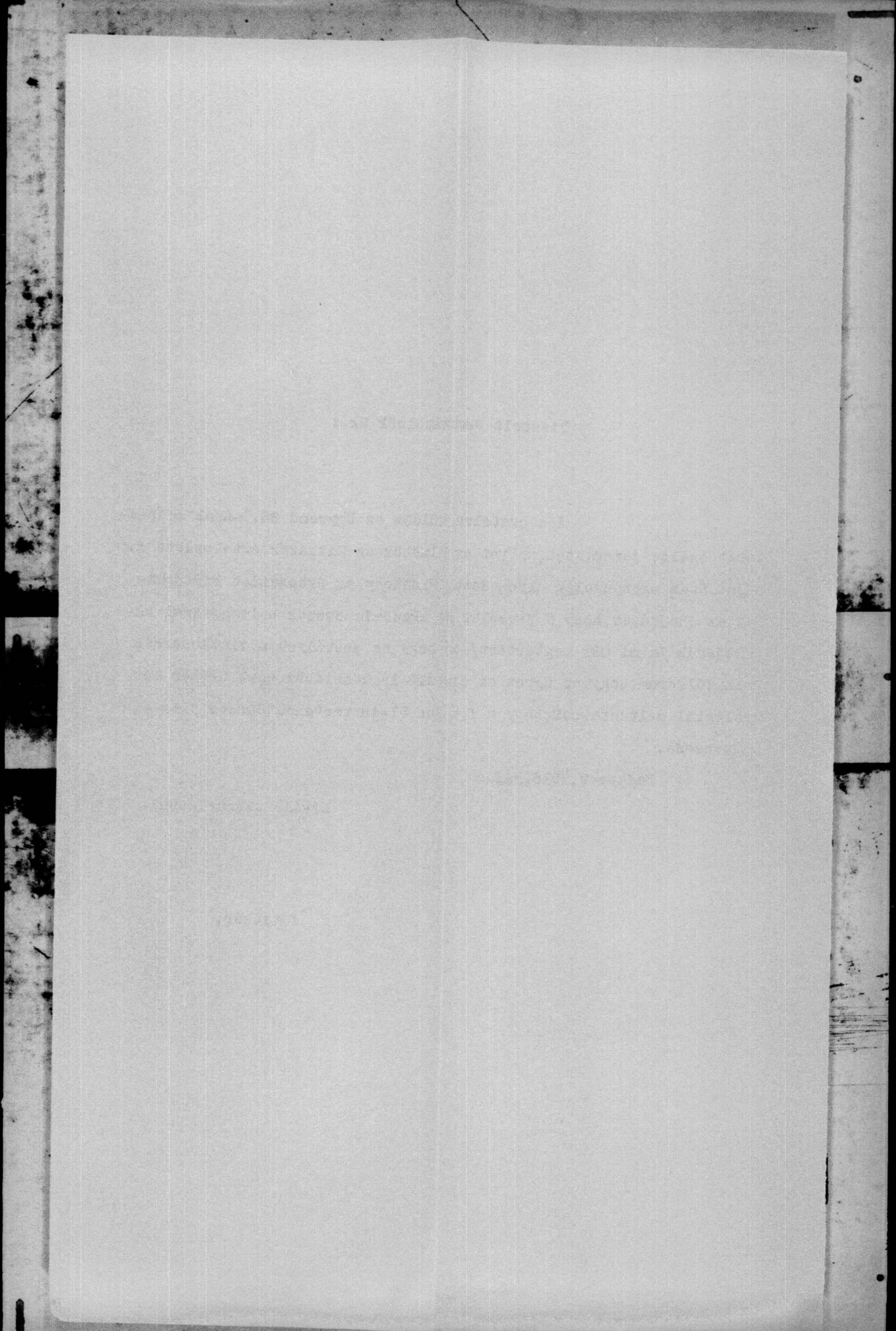
Tisztelt Osztályelnök Ur !

Ide csatolva küldöm az Ügyrend 83.§-ának módosítását célzó javaslatot, melyet az Elnökök és Titkárok értekezlete f. május 3-án egyhangulag elfogadott. Minthogy az értekezlet kifejezte azt az óhaját, hogy a javaslat az Akadémia összes beltagjaival közöltessék /a mi már megtörtént/ és hogy az osztályok nyilatkozzanak róla, fölkérem, hogy az ügyet az osztály legközelebbi zárt ülésén tárgyaltatni méltóztassék, hogy a f. május 31-én tartandó összes ülés elintézhesse.

Budapest, 1915. május

Kiváló tisztelettel

főtitkár.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS
AKADÉMIA.
X

Igen tisztelt Osztályelnök Ur !

Ide csatolva küldöm az Ügyrend 83.§-ának módosítását célzó javaslatot, melyet az Elnökök és Titkárok értekezlete f. május 3-án egyhangulag elfogadott. Minthogy az értekezlet kifejezte azt az óhaját, hogy a javaslat az Akadémia összes beltagjaival közöltessék /a mi már megtörtént/ és hogy az osztályok nyilatkozzanak róla, fölkérem, hogy ez ügyet az osztály legközelebbi zárt ülésén tárgyalatni méltóztassék, hogy a f. május 31-én tartandó összes ülés elintézhesse.

Budapest, 1915. május

Kiváló tisztelettel

főtítkár.

308

1915

4 pldy

Tisztelekkel üdvözlendő úr!

Kezeltelven küldöm az ügyeirat 83.5. számú
módosítással szolgáló javaslatot, melyet az El-
nökörség és Titkárság értekezlete 8. május 3-án
szhangyalag elfogadott. Minthogy az értekezlet
közlegesen van az okmányok, hogy a javaslat
az Akadémia ötbes. beadványait közölkésük
(a mi már megtörtént) és hogy az okmányok
nyilatkozatának róla, föltétlenül, hogy ez ügyet
az Ország legfőbb tanácsa tárgyalja
mégis, hogy a 8. május 31-én tartandó ötbes. ülés
előtt csatolom.

Kiváló tisztelettel
Budapest, 1915. május

föltétlenül.

308

1915

Kegyelmes Uram !

A Magy.Tud.Akadémia mai napon tartott nagygyűlésén Nagyméltóságodat tiszteleti tagjává megválasztotta.

A midőn szerencsém van Nagyméltóságodat erről hivatalból értesíteni, megragadom az alkalmat kiváló tiszteletem és azon reményem kifejezésére, hogy Nagyméltóságod az Akadémia tudományos működését, mint eddig, úgy jövőben is, hathatós támogatásában fogja részesíteni.

Budapest, 1915. május 6.

főtitkár.

Nagyméltóságú

Gróf Khuen-Héderváry Károly v.b.t.t.urnak,

a Magyar Tudományos Akadémia tiszteleti

tagjának

Budapest

307

1915

Sagymelőszűjé

Gróf Khuen-Hedervary Károly

v. b. s. k. úrnak,

a H. Kir. Akadémia sifet. Szegényei

Budapest.

Reggelmei Urán!

A H. Kir. Akadémia
mai napon tartott nagy-
gyűlésén Sagymelőszűjé,
és sifeteleti Szegényei
megváltása.

A minden fraducsa
vun Sagymelőszűjé
erről ferdalattól este,
sifeni, megragadom
az alkalmat kiváló
sifetelesünkön
keményem kifejezése,
hogy Sagymelőszűjé
az Akadémia tudományos
munkáit, amint eddig,
úgy jövőben is, hatékony
sámogatásában képviselni
fogja.

Budapest, 1915. május 6.

Fórtkár

307

1915

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA.

306 szám.
1915.

1915. évi nagygyűlés

A irodalmat nyert verszöve jelzős tervel.

Érk. 1914. Okt. 2.

1. sz.

A Magyar Kereskedelmi Csarnok Széchenyi-adományából
/ 1000 magyar frank / : Fejtsék ki a kereskedelmi
oktatásügy mostani állapota Magyarországon és a kül-
földön és ismertessenek az e téren szükséges reformok.

Határidő: 1914. szeptember 30.

Jelige: A tudás hatalom.

Dr. Vincze Frijes,
Keresk. akadémiái tanár.

Kolozsvár.

Jelige: "Mercur és Minerva."

Ért. 1914. XII. 30.

A

K E R E S K E D E L M I O K T A T Á S Ü G Y
jelenlegi állapota Magyarországon és a külföldön, és
az e téren szükséges reformok .

Pályázik a Magyar Kereskedelmi Csarnok
Széchenyi - díjára .

DR SCHACK BÉLA

A FERENC JÓZSEF REND TISZTJE
FELSŐ KERESKEDELMI ISKOLAI KIR. FŐIGAZGATÓ

BUDAPEST

LAKÁS: II., APOSTOL-U. 6., TELEFON 83-05
HIVATAL: V., SZALAY-U. 3., 95-47

Ér. 1914. XII. 31.

Lévay-jutalom.

Tétel: A jellemrajz a magyar szépirodalomban.

A. Sz.

Felige:

"Gyökér meg, hogy a mi látásik,
az való."

Arauy.

Évk. 1914. Szept. 29.

3. sz. "A jogerő a közgazdasági eljárásban!"

Bécsán - pályázat

Jelige:

" Incertus an, et incertus quando "

DR. BAUMGARTEN NÁNDOR
M. KIR. KÖZIGAZGATÁSI BIRÓSÁGI ITÉLŐBIRÓ

az esetleg elnyert díjat a harostavomultak és családtagjaik
részire kéri fordítani.

Budapest V. Foltán utca 18

Lukács Krisztina - juttalom.
Magyar Mondattan

Jelige 2. sz.

Borura derü

É.É. 1914. Dec. 22.

Ér. 1944. Dec. 30.

Phylogenia

A Magyar Tudományos Akadémia

Vitéz alapítványából hirdetett

pályatételére benyújtott pályamű

jeligés levele.

A. H. Z.

Dr Szabó Foltán
egyetemi növénykerti adjunktus,
egyetemi és állatorvosi főiskolai magántanár

VIII., Ludoviceum-utca 4. I. 12.

Budapest, ~~II. Rákóczi-utca 12. I. 12.~~

Az I. orszoly 1915. május 3-ii zárt ülésének
jegyzőkönyvéből.

28. Bemutathatik a vallás-és közoktatás-
ügyi miniszternek a királyi rendeletre
vonatköző leirata.

Az I. és a II. orszoly tagjaiból
alakítandó bizottságba Sándor
Mándor és Dávid Jenő l. t. kül-
setik ki.

A kivonat hitelekül:

Budapest, 1915. május 4.

Dr. Kerpfi
országgyűlési kár.

Érk. 1915. május 6.

304

1915.

Az I. osztály 1915. május 3-án tartott ülésének
jegyzőkönyvéből.

30. Bemutathatik Fuchsár Vilmos dr. beadványa, amelyben jelenti, hogy a Bibliothèque Hongroise 1915. évi segélyje fejében Fuchsár Károlynak „A magyar néma története” c., egyenesen a külföldi közönség számára írt munkáját ajánlani kíván.

Az osztály javasolja, hogy az Akadémia ehhez járuljon hozzá.

A kivonat hitelesül:

Budapest, 1915. május 4.

St. K. M. J.
osztálytitkár.

É. L. 1915. május 6.

303

1915.

É. L. is kovácsok.
1915. máj. 10.

Mecsek
Kovácsok

Az I. osztály 1915. május 3-i zárt ülésének
jegyzőkönyvéből.

31. Bemutattatik Simonfi Kálmán és Asbóth
Vilmos r. tagnak jelentése Ghetie János-
nak az oláh-magyar sítár pályázatára be-
küldött dolgozatáról. Mind a két jelentés-
tevő ezt javasolja, hogy a pályázat ne
biztossék meg az oláh sítár megírásával.
Az osztály a bírálók javaslatá-
hoz hozzájárul.

A kivonat hitelekül:

Budapest, 1915. május 4.

Simonfi
osztálytitkár.

Évk. 1915. május 6.

302

1915.

Iskoláról és Titráról ismertetése

1915. május 3.

Veszegény Albert t. t. (előreléte alatt jelen voltak):
Plöck Sándor igazgató, Grószka Ferenc, Concha György,
Entz Géza osztályelöljáró, Székely Főzős, Fejérváthy László,
Köthelch János osztálytitkár, Szily Kálmán főkönyvtáros.
- Jelenző: Heinrich Gultán titkár.

1. Titrálás bemutatása Proszkanyi László
indulgátságának f. é. építés 12. kéz. és az Előre
írások után ezt beadványát, melyben, hivatalosán
a könyvtárának és kiadóhivatalának rendelkezés
kifejezése is, megadottan van az a rész, melyet
állapotára, a két természetesen is nem az új
előnyre valóban minden kétféleképpen bevétele
másként egy közös részre történő elosztás ki-
vezését sürgeti, a ki esetleg, ha bevétele,
azaz idején a két, újabb részre bevétele
előre kerülhet.

ψ (a magyar nyelv-
telét társaság)

A megindult elismerés folytán Szily
Kálmán és Heinrich Gultán mindkét részre a
közvetlen megismerés után tartják:

a) a könyvtárak számára meg egy helyi
részre adaptálás. E részre általában az
az akadémiái békén történő elhelyezett ka-
rnyi Györgyféle könyvtárak egy része, ha a
belső rész, bevétele az arányos felállításra fe-
jében átvezetni kezdődő része. A bevétele f. é.
május 3. ~~kor~~ ez egyben bevétele javaslat (köz-
hasznú ángéltetés 1. az első helyiségből kivevő)
nem mutatkozott elfogadhatónak. Titkár, főkönyv-
táros és Gondnok megbeszélés, köz. ez egyben
a bevétele további megbeszélésről folytatásán;

b) hogy a várható pontok leltár készíthetők. Szty
Kálmán érel kiadványaira Hellebrand Árpád é Heinlein
János könyvcímekkel ajánlja, a kizert a munkák a nagy
mennyiségben elvégezhetők;

c) hogy a kiadványok készíthetők legyenek, a munkák nagy
mennyiségben vannak régi kiadványok, melyek helyesen elvégezhetők.
Fizetési jellel, hogy a munkák elvégezhetők legyenek, a munkák
kivétel nélkül iránt a munkák javaslatai lehetnek készíthetők.
minde javaslatok elfogadhatók.

2. Földvár bemutatja az Újpest 23. E-inal munkáival
vélő javaslatát. E munkák nemcsak a D. 1. kérem az 2. é
III. osztályra is lesz 3-3 munkával, a munkákkal
készt észlelésére vonatkozó munkák pedig a munkák, minden
jelreállítás kizárólagos munkákra vonatkozik.

Ezhangulat elfogadhatók és az öltözék elvégezhetők
készt. Először munkák az öltözék munkáival, a munkák
vélő munkák a munkák munkáival az öltözék munkák
készt munkákra vonatkozik.

3. Földvár az Újpest 23. E-inal munkáival bemutatja az
új munkák munkák munkák: 1) Mészáros Albert munkák,
Mészáros munkák (főleg az aradékos munkák munkák munkák
munkák); - 2) Heinlein Gábor, Földvár munkák (ek
munkák, ~~az~~ munkák munkák az öltözék munkák munkák
munkák, az a munkák munkák munkák); - 3)
Földvár Mihály r.t., Földvár az anthropológia munkák; -
4) Kozma Andor, Földvár a munkák, munkák; - 5) Prohászka
Ottó r.t. az objektív munkák. - Elfogadhatók.

A munkák munkák munkák munkák, az a munkák munkák
munkák munkák munkák munkák. Ez munkák munkák munkák
munkák munkák munkák.

4) Szty Kálmán r.t. a munkák munkák munkák munkák
munkák a munkák munkák munkák munkák:

„A pályaművet megbírálatáshoz egy az Akadémia
három osztályából kétévesen öttagú bizottság elnöki-
tése alapján a nagygyűlés jár. E bizottság elnöke a
II. osztály elnöke vagy arányosságok esetén valamely
tagjának megválasztott tiszteletbeli tagja; tagjai közül
kettőt a II., egyet-egyét az I. és III. osztály választ. A
juttatva adatközlés vagy ki nem jött iránti vélemények
jelentését a bizottsági tagok előre keltetik és ter-
jeszti elő a nagygyűlésre.”

Előzetesen a május 5-iki nagygyűlési elő-
terjesztést megbeszélési tárgy.

Vegye kézbe, 1919. május 4.

Heinrich
Eberhard

Heinrich
Eberhard

Ért. 1915. május 6.

304

1915.

Az ünnepélyes közülés tárgyai:

1. *Elnöki megnyitóbeszéd* BERZEVICZY ALBERT akad. elnöktől.
2. *Jelentés az Akadémia 1914. évi munkásságáról*, HEINRICH GUSZTÁV főtitkártól.
3. *Teendők az anthropologia terén*, LENHOSSÉK MIHÁLY r. tagtól.
4. *Zrinyi, a költő*. Költemény KOZMA ANDOR l. tagtól.
5. *Az objectiv idealismus*, PROHÁSZKA OTTOKÁR l. tagtól.

Kelt BUDAPESTEN, a M. Tud. Akadémia 1915 május 5-én tartott nagygyűléséből.

Heinrich Gusztáv,
jőtitkár.

A M. TUD. AKADÉMIA

1915. ÉVI MÁJUS HÓ 9-ÉN, VASÁRNAP DÉLELŐTT 11 ÓRAKOR

DÍSZTERMÉBEN TARTJA

LXXV. ÜNNEPÉLYES KÖZÜLÉSÉT,

MELYRE A TUDOMÁNY ÉS IRODALOM

BARÁTAIT HAZAFIAS TISZTELETTEL

MEGHÍVJA

10. Fraknói Vilmos alapítványából, mely római levéltári kutatásokra és ezek eredményeinek közzétételére szolgál, az esedékes kamatok felhasználására nézve az osztály hozzájárul a Történelmi Bizottság ama javaslatához, hogy a jelenlegi háborús viszonyok miatt, mikor a Római Magyar Történeti Intézet működését meg nem kezdhetette, a kamatok felhasználása felől később történjék intézkedés.

27

11. Az Első Magyar Általános Biztosító-Társaság 1000 koronás jutalmára nézve az osztály hozzájárul a Nemzetgazdasági-Bizottság ama javaslatához, hogy az a mondott bizottság céljaira forditassék.

28.

Khoffberger - alapítvány
nemzetgazdasági bizottság

29.

1. Bródy-jutalom /:6000 kor.:/
az 1912-4 évek folyamán megjelent leg-
kiválóbb publicistikai mű,vagy oly
publicista általános hírlapírói mű-
ködésének jutalmazására lévén fordí-
tandó,a kinek egész tevékenysége ar-
ra érdemesnek ítéltetik,a kiküldött
bizottság /:Concha Győző osztályel-
nök elnöklete alatt az I.osztály ré-
széről Beöthy Zsolt r.,Ferenczi Zoltán
1.tagok,a II.osztály részéről Gaal
Jenő r.és Angyal Dávid 1.tagok:/
Concha Győző r.t.jelentése alapján
egyhangulag javasolja,hogy a jutalom
Nákosi Jenőnek ítéltessek oda ~~mint~~^{közel}

félszáz év óta kifejtett kiváló és
eredményekben gazdag hazafias publicistai
működéséért.

2. A Bésán-alapítványból kiírt
2400 koronás jutalomra a következő kér-
dés tüzetett ki: „Fejtessék ki a köz-
gazgatási eljárás természetének megál-
lapítása mellett a jogerő és hatásai-
nak kérdése" stb.A pályakérdésre öt
munka érkezett be.A bírálók /:Wlassics

21.

23.

Gyula r.t.előadó és Concha Győző
rt.:/ a 3.sz.pályamunkát /:jeligéje:
Incertus an,et incertus quando:/,mely
bár teljesen nincs kidolgozva s né-
hol kiegészítésre másutt helyreigazi-
tásra szorul,mint olyant,a mely a kér-
dést komoly buvárlat tárgyává tette
s a bonyolult területen irányító esz-
méket nyújt,a jutalomra érdemesnek
jelölik ki és javasolják,hogy a ju-
talom e pályamű szerzőjének kiadas-
sék.

3. A Sztrokay-jutalomra /:100
arany:/ nézve az osztály azt hatá-
rozta,hogy az az 1912 és 1913.évek
folyamán a jog-és államtudományi
szakban megjelent legkitünőbb munka
jutalmazására fordítottassék.A kikül-
dött bíráló bizottság /:Plósz Sándor
t.t.biz.elnök,Angyal Pál lt.és Reiner
János lt.biz.előadó:/ szemlét tartva
a mondott két év alatt megjelent mun-
kák felett,egyhangulag javasolja,
hogy a jutalom Tarnai János Sajtó-
jogi dolgozatok,Budapest,1913.és
Erdélyi Aladár Régi magyar családi
hitbizományok története és joga,Bu-
dapest,1912.cz.munkák között osz-
tassék meg.

4. A Magyar Kereskedelmi Csar-
nok Széchenyi-adományából /:1000 ma-

24.

22.

gyar frank :/ kitizött kérdésre:
"Fejtessék ki a kereskedelmi okta-
tasügy mostani állapota Magyaror-
szágon és a külföldön" stb.két pá-
lyamű érkezett.A bírálók /:Gaal
Jenő és Matlekovits Sándor r.ta-
gok:/ a jutalmat az I.sz.pálya-
munkának /:Jeligéje: A tudás ha-
talom:/,mint absolut becsü műnek
javasolják kiadatni; a II.sz.pá-
lyamunka /:jeligéje: Minerva és
Mercur:/ szerzőjét pedig dicséret-
re ajánlják.

5. A Lukács Krisztina-jutalom-
ból /: 4000 kor.:/ kitüzött pá-
lyakérdésre:/: Az erkölcsi érték-
fogalom történeti és kritikai
tárgyalása :/ négy pályamű érke-
zett.A bírálók /: Fináczy Ernő
r.t.és Pauler Ákos l.t.:/ a ju-
talom ki nem adását javasolják.

6. Az Egyesült~~te~~ Budapesti
Fővárosi Takarékpénztár alapít-
ványából /:1000 kor.:/ kitüzött
pályakérdésre: "Fejtessék ki a
drágaság kérdése" három pályamű
érkezett,melyek közül egy,német
nyelvű,a szerző megnevezésével,
a pályázati feltételek értelmé-

21.

20.

ben figyelembe nem volt vehető. A bírálók /:Bernát István és Buday László 1. tagok :/ a jutalom ki nem adását javasolják.

7. Nem érkezett pályamű a Péczely- /:Magyarország összeköttetése Velenczével :/, a Kanizsay- /: Magyar történelemből vett korrajz:/ és a Lukács Krisztina- /:Social-paedagogiai törekvések:/ alapítványokból kitűzött kérdésekre.

8. A Flór Gyula-emlékalapítvány 800 koronát kitevő kamatait az osztály^{a/} (Komáromy András lev. tag~~nak~~ ~~==~~ általa~~n~~ már régebben megkezdett vármegyei levéltári kutatások folytatására jav^{a/}solja fordítani.

25.

9. A Forster-Scitovszky-alapítványnak 1350 koronát kitevő kamataira nézve az osztály hozzájárul a Római Magyar Történeti Intézet bizottságának ama javaslatához, hogy a kamatok Angyal Dávid lev. tagnak adassanak ki, Bethlen Gábor korára Rómában végzendő levéltári kutatásainak támogatására.

26

N A G Y G Y Ü L E S .

1915. május 5.

1. Az első osztály jelentése a Nagyjutalomról és Marozitányi mellékjutalomról.
2. Jelentés a Bródy - jutalomról. *Rakosi Jenő.*
3. Jelentés a Waarmann - jutalomról. *Moróczy*
4. Az ünnepélyes közülés programjának bemutatása.

AZ I. OSZTÁLY JELENTÉSEI.

- a./ a pályázatok eldöntéséről.

5. Samuel - díj. *elfogadhatatlan*
6. Corove - pályázat / a stilus a művészetben etc. / *nem adatik ki.*
7. Halmos Izor adománya / kritika /. *Pályázóról és a bírálókról*
8. Lukács Krisztina - pályázat / mondattan /. *Simonyi Nagy jut. Később*
9. Lévay Henrik - jutalom / jellemrajz /. *Réhi Lajos.*

b./ az új jutalomtéttelekről.

10. Bulyovszky - pályázat / ódai költemény /.
11. Parkas -Raskó-pályázat / hazafias költemény /.
12. Corove-pályázat / széptan /.
13. Karátsónyi - pályázat / vigjáték /.
14. Kőszén - pályázat / történelmi színmű /.
15. Málasdy - pályázat / elbeszélés költemény /.
16. Sámuel-díj / 1914. évi nyelvtudományi értekezések /.
17. Ormódy Amelie - jutalom / szépirodalom /.
18. Teleki - pályázat / vigjáték /.
19. Vojnits - jutalom / 1915.-ben alcadott színművek /.

A II. OSZTÁLY JELENTÉSEI

a./ a pályázatok eldöntéséről :

20. Egyesült Budapesti Fővárosi Takarékpénztár-pályázat / a drágaság kérdése. / *nem adatik ki*

A II. OSZTÁLY JELENTÉSEI
A pályázatok eldöntéséről :
Egyesült Budapesti Fővárosi Takarékpénztár-pályázat / a drágaság kérdése. /
nem adatik ki

21. Lukács Krisztina-pályázat / erkölcsi értéki fogalom / .*nem adták*
22. Magyar Kereskedelmi Csarnok / kereskedelmi oktatásügy / *1. n. Kereskedelmi Csarnok*
2. sz. Szociológia
23. Bézeán - pályázat / közigazgatási eljárás / *3. sz. Dr. Baumgartner Károly*
(Harcsvárnai tdk / j. n. /)
24. Sztrokay - jutalom / jogi / *Pannai*
Indékváladási
25. Flór Gyula - alapítvány / Komáromy András l. t. /
26. Forster Seitovszky-alapítvány / Angyal Dávid: Betlen korára
vonatkozó kutatásokra /
27. Fraknói Vilmos - alapítvány
28. Első Magyar Általános Biztosító Társaság.
29. Schosseberger - alapítvány / nemzetgazdaság /
b. / az új jutalomtéttelekről :
30. Nagyjutalom és Marczibányi mellékjutalom / történet / *1909-15 történet*
31. Bük László-pályázat / történet / *Ferr*
32. Sztrokay jutalom / jog- és államtudományi utólagos jutalom /
33. Schreiber - Kautz-pályázat / nemzetgazdaság /
34. Magyar Kereskedelmi Csarnok Széchenyi adománya / nemzetgazdaság /
35. Körösy József-pályázat / statistika /
36. Ullmann-pályázat / nemzetgazdaság /

A III. OSZTÁLY JELENTÉSEI .

a. / a pályázatok eldöntéséről:

37. Lévay Henrik-pályázat / tápláló anyagok / *Zaitseff-Szilassy*
38. Vitéz-pályázat / botanika / *Dr. Szabó Zoltán egyetem ad / unctus.*
39. Forster János-pályázat / élelmiszerek monographiája /
40. Jelentés a Fizikai-pályázatról. *Rijba - Selényi*

b. / b. j. jutalomtéttelekről.

41. Vigyázó - pályázat / természettudomány-történet /
42. -Pollák-pályázat.
43. Lukács Krisztina-pályázat
44. Egyetemi hallgatók jutalma / budapesti, kolozsvári / és zágrábi / *debreceeni*
45. Jeligés levelek elégetése.
46. A már hirdetett pályakérdések újra hirdetése.
47. Meddön maradt pályázatok.
48. Az osztályok tagajánlásainak bemutatása.
49. Jegyzőkönyv hitelesítése.

A II. osztály jelentése a titkos iraszer-
útfőn megválasztott tagajánlásról.

A II. osztály tiszteletsi tagjait ajánlja:

Gr. Khuen-Hedervány Károly volt m. kir.
ministerelnököt 40 szóval 8 ellen.

Rendes tagjait:

Alexander Bernát lev. tagot 43 szóval 6 ellen

Levelező tagokjait:

Várjú Elemézt, a m. nemz. múzeum oss-
tályigazgatóját, a történelem és régészet művelőjét
45 szóval 4 ellen

Illés József egyetemi ex. nyitv. rendkívüli tanárt,
a jogtörténelem művelőjét 44 szóval 3 ellen.

Douranovsky Sándor egyetemi ny. tanárt,
a történelem művelőjét 42 szóval 4 ellen.

Fellner Frigyes egyetemi ex. nyitv. rendk.
tanárt, a közgazdasági tudomány művelőjét
39 szóval 11 ellen.

Külső tagokjait

Brentano Lujó müncheni egyetemi
tanárt, közgazdasági irót 44 szóval — ellen.

Bresslau Harryt a strassburgi egyetem
v. tanárát, az oklevéltan művelőjét, 44 szóval — ellen.

Otkenthal Emil bécsi egyetemi tanárt,
történelem irót, 44 szóval — ellen.

Schmalzer Gusztáv berlini egyetemi tanárt,
közgazdasági irót 44 szóval — ellen.

Niedemann Alfréd bonni egyetemi tanárt,
az ókori történelem művelőjét 44 szóval — ellen.

Philippovich Jenő bécsi egyetemi tanárt, köz-
gazdasági és pénzügyi irót 43 szóval 1 ellen.

Budapest, 1915. máj. 4.

Felcsószabó Károly
osztálytitkár

48

3

Az I. osztály 1915. május 4-i

nagygyűlési jegyzőkönyvéből kiírt cikk.

5. Az elnök előterjeszti a beérkezett tagajánlásokat és elrendeli az ajánlatokra való saavezást.

Az osztály rendező taggá való megválasztására ajánlja az Akadémának János Béla t. tagot 27 szavattal 1 ellenében, és külső taggá való megválasztására Stumme János lipcsei egyetemi tanárt, a ki a keleti nyelvek legkiválóbb művelői köze tartozik, (27 szavattal) egyhangúlag.

A kivonat hitelesül:
Budapest, 1915. május 4.

Vásárhelyi István
osztálytitkár.

48

Berevny - Szunzei

T. T.

Szechenyi
Pauer
Herceg F.
G. Forster Eula

R. t. Madics F.
Kallagi
Concha
Rötvis Lomud
Cranki Bresso
Inte Tejerpatari
Gaal
Frühlich Tider
Goldriker
Fruany Ernö
Földes Horvath Geza
Flebovy Lajo
Karasomy
Krenner
Klein Gyula
Koch Antal
Kovesi Ethel
Mallehorvath
Munichy Bernad
Rethy Mos
Nemethy
Pec Vilmos
Ortovy Tivadet
Simonji
Schuller Abajo

Mihaly Lajo
~~Ute~~

Szadecsky

Suly

Vargha Eula

Wlassius Eula

L. t. Aldany
Alexander B.
Anzani D.

Beke Ilano

Bandy
Munday
Csahar
Darro

Eber Lantlo
Hj Intz Geza
Tejer Lipot

Ferdinandy
Fereueri Lottai

Karlen & Harthausy Erne
Kollany
Fereuer

* Lang
nandor
Melich
Jant

Horvathy
Hulyra Fereuer
Lorentthy Erne
Pety Gedeon
Polner

Fereuer Hugo
Maklar Ede

Paulerakos
Pate Istvan

Reiner Janos
Sebestyan Eula

Szendrei
Szunzei Fereuer

Teglar

Töthasy

Visrota

Westheimer

Inte L. J. Javaskata

Vargha Eula, Pauer, Suly, Gaal Jeno, Rötvis Lomud, Suly R.
Goldriker, Concha, Vargha Eula.

"a nappi - vistarai delik az I. ontalmar, hogy a memribeu leu
napra lerren jellentek, ha nem, Kelnorsig kesobb antarsendo idore
lest hivet."

An ontaly javaskata mellett: Goldriker, Munos

Beirovany - Szimzsi

T. T.

Szechenyi
Pauer
Herceg F.
G. Forster Gyula

R. t. Madist F.
Kallasi
Concha
Rötvis Lomak
Cranki Basso
Ente Teje spaly
Gaal
Fröhlich Tido
Goldriker
Fruacy Ernő
Földes Horvath Gera
Jelovay Lajos
Krasauszky
Kremer
Klein Gyula
Koch Antal
Koveregeth
Mallchorits
Munkacsy Bernad
Rethy. Mos
Nemethy
Peer Vilmos
Ortway Tivadot
Simonzi
Schuller Abajo

Mehely Lajos
~~Mehely~~

Szadler Gy
Suly

Vargha Gyula
Wlassics Gyula

L. t. Aldany
Alexandros B.
Anzani D.
Beke Mano
Bandy
Munday
Csahar
Darro
Eber Lando
Eti Lutz Gera
Fejert Lipot
Ferdinandy
Fereuer Lottar
Kerben & Harkdayi Ture
Kollanyi
Fereuer
Hornig Anty
Hulyra Fereuer
Lorenthey Ture
Petz Gedeon
Polner
Rein Hugo
Stahler Ide
Saulerakos
Patz Istvan
Reiner Jenos
Sebestyan Gyula
Szendrei
Szimzsi Fereuer
Teglar
Tottasty
Viszota
Westheimer

szülői javak
Vargha Gyula, Pauer, Suly, Gaal Jenő, Rötvis Lomak, ^{monlaty dordtan} Suly K.,
aromat Goldriker, Concha, Vargha Gyula.

"a nappi - viszaküldetik az I. ontalmar, kora memyiben lehet, ked-
napra terren, jelentest, ka rom, Felnörség kisébb Anturudo rdöre nallsi
lést hisedet?"
Az ontaly javakata mellett: Goldriker, Munkacsy, Pado.

Hemeny Fereun
 Paues
 Fradner
 Karanyi
 B. Fröster
 Klovz S.

- Hemeny Fereun
 Paues
 Fradner
 Karanyi
 B. Fröster
 Klovz S.
- 4 Beibby 5 Balogh Feno
 2 Badias 7 Csakos
 1 Arboth 6 Concha
 3 Ballazi
 8 Endz
 13 Fröhlich
 12 Földes
 9 Kolvács Storay
 11 Furmány 14 Gaab
 15 Goldriher
 10 Fajópatáry
 16 Barichlonyi
 19 Koch 17 Kardgisch
 15 Horvath G
 22 Kirschal
 18 Klein Gy.
 20 Kovaslinghy R.
 21 Koenst
 23 Károly Láng
 24 Lantórit
 26 Aléthy
 27 Alunházi
 25 Maller'sidek
 28 Nemethy
 29 Ortvoeg
 30 Peetz V.
 31 Rados
 32 Réthy M.
 33 Schuller M.
 34 Simonyi
 36 Suly
 35 Szádeczky
 38 Tangl J.
 37 Ufármay J.

- 2 Angyal S.
 1 Adány
 3 Angyal Bal.
 5 Blaycs
 4 Bokkó G.
 6 Fajó
 7 Jancsini
 8 Gombos
 9 Grombay
 11 ~~Horvath~~ Horvath Gyull
 12 Karsin
 13 Kollátsi J.
 14 Kossuth Andor
 10 B. Kőrösi Balu
 15 Magyar S.
 17 Maller Ede
 18 Melich J.
 20 ~~Petz~~ Petz Gy.
 26 Pulner J.
 19 Paues M.
 22 Reiner J.
Reiner J.
 15 Lorenthay J.
 23 Sebestyén J.
 24 Sini J.
 25 Tóth G.
 27 Vekes Balu
 28 Viskóczy Gyula
 26 Tóth J.

- I. Janosi 35 igen 5 nem a. l. Vargha Jula
 Stamm 39 " 3 " " " " Weassics Gy.
 II. Fabinyi P. 38 igen 5 nem a. l.
 * Krompecher G. 41 igen 3 nem
 Böckh Flizy 38 " 5 "
 Pálffy M. 32 " 10 "
 Lignoni Elek 37 " 8 "
 II. Grottko-Hörwicz 39 " 6 "
 Alexander Bern. 38 " 7 "
 Szejtler Elemér 37 " 7 "
 Ellis József 41 " 2 "
 Romanovsky G. 38 " 4 "
 Fellner József 37 " 5 "

- Borbely megkértem 16
 Brentano 32-3
 Brosslan 32-4
 Othenthal 37-2
 Schmitt 34-4 (2)
 Wiedemann 31-5
 Philippovich 32-2

kiadni, ha az egyesű mondatok
tanát befejezi és a kifogások
elői hiányokat feltünteti.

3. Lévay-pályázat.

A pályázat "A jellem-
rajz a magyar szépirodalomban"
vols, s erre egy pályamunka
érkezett. Nem teljes munka,
a benyújtott részlet csak mint
egy harmadéka a tervbe vett
munkának. A szerző a nehéz
téma föl fogásában sértés
látókört és sok ügyesség
tanúsít, a részletekben alapos
és széleskörű ismereteket,
ítéleteiben kellő gondot és
óvatosságot. Minthogy a pályá-
munkában elég biztossággal rejlik
arra nézve, hogy a szerző te-
hetsége, készsége, izelése
a kívánt munkát jó sikerrel
létrehozhatja, az osztály azt
javasolja, hogy a méltóság
sék a szerzőnek a pályázat
teljes kidolgozására megbízást
adni, természetesen olyképpen,
hogy kétsé művés — a megbízá-
soknál követelt sokas sereget
— ismét nyújtsa be.

4. Jorove-pályázat.

A pályázat "A stílus
a művészetben és az irodalom-
ban" vols, s erre két pályá-
munka érkezett. Az osztály a
pályadíj kiadását nem javas-
olja.

9

6.

Jelentés
a pályázatokról.

1. Nagyjuttalom és Marszibányi-
mellekjuttalom.

Az osztály azzal a javaslatot
járt a tek. Akadémia elé,
hogy a nagyjuttalommal Hilrich
Quistor Faust-ját tüntesse
ki és jutalmazza meg ezzel
egy egész életen át folytatott
nagyértékű s nagyhatású iso-
dalomtörténeti munkásságát,
a Marszibányi-mellekjuttalommal
pedig tüntesse ki Berwick
Árpádnak ösmerélytől szármu-
veit, illetve koskú, nemes irányú
szárműveit pályáján.

2. Évközi Kiszetena-pályázat.

A múltévi É. Ks.-díj magyar
mondattana volt kitérve, s
erre két pályamunka érkezett.
Az osztály azt javasolja, hogy
a pályadíjat méltóítsák a
2. számú és "Borúra Jerü"
jellegű pályamunkának oda-
ítélni, amely nem teljes ugyan,
de kidolgozott részletei első
rendűek; kívánli érdeme, hogy
nemcsak ösmerélytől az eddi-
gi eredményeket, hanem önálló-
an újon földolgozza és kiegyo-
sítja. A jutalmat azonban csak
akkor méltóítsák a szerzőnek

6. 8.

I. osztály

Méltóság

Nem érkezett pályamunka
a következő pályatételre:

1. Kölk Szilárd-p.:

„A magyar hangutánzó kifejezések
nyelvtörténeti és lelkeltani szempontból.”

2. Lukács Krisztina-p.:

„A középkori szóválasztás méltatása.”

Az osztály javasolja, hogy a meg-
maradt Lukács Krisztina-díj ezúttal
kivételesen néhai Volf György r. t.
összegyűjtött műveinek megjelentetésé-
sára fordítsák.

7.

1914

6. #

A II. osztály ~~1916. évi~~ ~~nyelvtudományi~~ ~~nyelvtudományi~~

≡ 23.

Az 1916. évi Akadémiai nagyjutalom (200 arany) és a Marckibányi-mellettjutalom (50 arany) az 1909-1915. évkörben megjelent történettudományi munkák legjobbjainak lévén odaítélendő, az Akadémia figyelemért az íly munkák szerzőit, hogy műveiket 1915. december 31-ig a főtárházi hivatalhoz küldjék be, feljegyzvén röviden, a mit munkájuk kiváló vonásának tartanak. Akarban a figyelemért és a korántsem az az érteleme, mintha a be nem küldött munka, a melyről a tagoknak tudomásuk van, nem pályázhatna, sőt ha az az Akadémia kiadásában jelent meg, vagy könyvtárba már beültetett, hivatalos történeti értelem, hogy a beküldött munkával a szerző pályázza kiván.

24.

(Nyílt pályázat)

Az assék elő a török uralkodás története hazánkban. (Ötödik kiadás)

Jutalma a Büki László-jéle alapítványból 2000 korona.

A munka szerzője, esetleg valamilyen kidolgozott fejezet kiadásában, 1916. szeptember 30-ig küldendő be.

A legjobb szerzője beküldője a mű megírására megbízást kap. A jutalom, ~~1000~~ Redvéri bírálat erejében, csak a kért munkáinak adatik ki.

25.

A Sztrókay-jutalom

(100 arany) az 1914 és 1915. években megjelent jog- és államtudományi munkák legjelentősebbjeinek utólagos jutalmazására jog fordítható. A jutalom az 1916. évi nagygyűlésen adatik ki.

Az Akadémia felhívja az érdeklődő tudományközbe vágó munkák szerzőit, hogy munkáikat a főtisztviseli hivatalba küldjék be. E felhívásnak azonban korántsem az az értelme, mint ha a be nem küldött mű, a melyről + tagoknál tudomásunk van, ~~és példátlanul~~ figyelembe vehető ne volna.

7. III

12

12

8. 11

A Nemzetgazdasági Bizottság által
javasolt pályakérdések

26.

(Nyitott pályázat)

Továbbtendő Lissz Frigyes
visszonya Magyarországhoz és munk-
körüzetének hatása hatáskörében.

Jutalom a Schreiber Ignác-
tól Kautz Gyula nevére tett
alapítványból 1200 korona

A munka területe, vata-
mely kidolgozott fejezet kísére-
tében, 1916. szeptember 30-ig
küldendő be.

A legjobb területe beküldője
a mű megírására megbízást
kap. A jutalom kedvező bírálat
esetén csak a kért munkának ad-
atik ki. Feligél levéllel ellátott, név-
telenül beküldött pályaművek
nem vételek fizetésbe.

27.

Továbbtendő a valuta-
visszonyok alakulása a jelenlegi
háborúban az érdekeltek álláspontján.

Jutalom a Magyar Keres-
kedelmi Csarnok Stécheri-ado-
mányából 1000 magyar frank.

Határidő: 1916. szeptember 30.

A pályadíj csak abszolút becsü-
műveknek adatik ki. A jutalmazott
munka a szerző tulajdona marad,
a ki azonban köteles azt egy év le-
járásáig alatt közzétételéről és egy

példányt a Magyar Kereskedelmi
Csarnokban beküldeni. Ha ezt a
szerező egy év alatt nem adja ki,
a munka az Akadémia tulaj-
donába megy át.

9.
P.S.

(Nyílt pályázat)

Fejtsék ki a Quercet hasáa
a statisztika továbbfejlesztésére.

Jutaloma a Könyv-Társulat-
alapról 1000 korona.

A munka tervezése valamely
kidolgozott fejezet körében 1916.
szeptember 30-ig küldendő be.

A legjobb tervezés beküldője
a mű megírására megkapja a
jutalmat kedvező bírálat esetén
csak abszolút beű, kéz munkánál
adatik ki. A kiadás joga a szer-
zőé, de ha a szerező munkáját
egy év alatt nem adja ki, az az
Akadémiára száll.

P.S.

Fejtsék ki a jelentési háború
befolyása a külkereskedelem ala-
kítására.

Jutaloma az Utasítás-
pályázatból 500 korona.

Határidő: 1916. szeptember 30.

A jutalmat csak abszolút
beű munkánál ítéltetik oda.
A jutalmazott munkát szer-
zője kiadói tartozik, ha ezt egy
év leforgása alatt nem teszi, a
tulajdonjog az Akadémiára száll.

N A G Y G Y Ű L É S .

1915. május 5.

1. Az első osztály jelentése a Nagyjutalomról és Marozitányi mellékjutalomról.
2. Jelentés a Bródy - jutalomról.
3. Jelentés a Wahrmann - jutalomról.
4. Az ünnepélyes közülés programjának bemutatása.

AZ I. OSZTÁLY JELENTÉSEI.

- a./ a pályázatok eldöntéséről.

5. Sámuel - díj.
6. Gorove - pályázat / a stílus a művészetben etc. /
7. Halmos Izor adománya / kritika /.
8. Lukács Krisztina - pályázat / mondattan /.
9. Lévy Henrik - jutalom / jellemrajz / .

b./ az új jutalomtételsokről.

10. Bulyovszky - pályázat / ódai költemény /.
11. Parkas -Raskó-pályázat / hazafias költemény /.
12. Gorove-pályázat / széptan / .
13. Karátsonyi - pályázat / vígjáték / .
14. Kóczán - pályázat / törtérelmi esimű /.
15. Fálasi - pályázat / elbeszélő költemény /
16. Sámuel-díj / 1914. évi nyelvtudományi érszkezesek /.
17. Ormódy Amelie - jutalom / szépirodalom /
18. Teleki - pályázat / vígjáték /.
19. Vojnits - jutalom / 1915.-ben előadott színművek / .

A II. OSZTÁLY JELENTÉSEI

a./ a pályázatok eldöntéséről :

20. Egyesült Budapesti Fővárosi Takarékpénztár-pályázat / a drágaság kérdése. /

300
1915.

21. Lukács Krisztina-pályázat / erkölcsi értékfogalom /.
22. Magyar Kereskedelmi Csarnok / kereskedelmi oktatásügy/.
23. Bézoán - pályázat / közigazgatási eljárás /.
24. Sztrokay - jutalom / jogi /.
25. Flór Gyula -alapítvány / Komáromy András l.t./.
26. Forster Seitovszky-alapítvány / Angyal Dávid: Betlen korára vonatkozó kutatásokra/.
27. Fraknói Vilmos - alapítvány
28. Első Magyar Általános Biztosító Társaság.
29. Schosberger - alapítvány / nemzetgazdaság /
b./ az új jutalomtételekről :
30. Nagyjutalom és Marczibányi mellékjutalom / történet /.
31. Bük László-pályázat / történet / .
32. Sztrokay jutalom / jog- és államtudományi utólagos jutalom /.
33. Schreiber - Kautz-pályázat / nemzetgazdaság/.
34. Magyar Kereskedelmi Csarnok Széchenyi adománya/nemzetgazdaság/.
35. Körösy József-pályázat / statistika /
36. Ullmann-pályázat / nemzetgazdaság/.

A III. OSZTÁLY JELENTÉSEI .

a./ a pályázatok eldöntéséről:

37. Lévy Henrik-pályázat/ tápláló anyagok/.
38. Vitéz-pályázat/botanika/.
39. Forster János-pályázat / élelmiszerek monographiája/.
40. Jelentés a Fizikai-pályázatról.

b./ új jutalomtételekről.

41. Vigyázó - pályázat / természettudomány-történet /.
42. -Pollák-pályázat.
43. Lukács Krisztina-pályázat
44. Egyetemi hallgatók jutalma/budapesti, kolozsvári és zágrábi/.
45. Jelleges levelek elégetése.
46. A már hirdett pályakérdések újra hirdetése.
47. Meddön maradt pályázatok.
48. Az osztályok tagajánlásainak bemutatása.
49. Jegyzőkönyv hitelesítése.

MTA KÖNYVTÁRA

BUDAPEST

KÉZIRATTÁR

AKADÉMIAI LEVÉLTÁR

1915.

FINIS
VEGE